

ACHTERGROND

Overleeft Facebook 2017?

Facebook heeft in 2017 een stevige uitdaging voor zich liggen. Ondanks de bijna 1,8 miljard gebruikers kan het bedrijf in grote problemen raken als het niet ingrijpt.

JEROEN VAN KLEEF

Facebook leeft van reclame, net als bijvoorbeeld Google. Het sociale netwerk is gratis te gebruiken. Bedrijven betalen om hun boodschap op het netwerk te vertonen. Daar zit de achilleshiel. Want als bedrijven, om wat voor reden dan ook, besluiten Facebook de rug toe te keren, verdampt de winst en levensvatbaarheid van de site.

Tegen dat probleem loopt Twitter nu al aan. Het bedrijf heeft grote moeite adverteerders aan te trekken. Daardoor heeft Twitter nog geen dag in zijn bestaan winst gemaakt. Het medium heeft vooral door zijn gebruikersbestand wel waarde voor andere bedrijven. Salesforce, Disney en Google wilden het sociale medium dit jaar daarom overnemen. Alle drie besloten uiteindelijk geen bod uit te brengen.

Niet omdat de bedrijven geen mogelijkheden zagen in Twitter, maar vanwege het giftige klimaat dat heerst op het medium. De aandeelhouders van Disney hebben er bij het bestuur van het bedrijf op aangedrongen Twitter niet over te nemen vanwege de vele haatberichten die erop verschijnen. Zij wilden absoluut niet dat het merk Disney daarmee geassocieerd zou worden. Als bedrijven Facebook op dezelfde wijze de rug toekeren, zou dat desastreus zijn voor het medium.

Loopt Facebook dan hetzelfde risico als Twitter? Facebook is immers winstgevend. Ondanks dat het bedrijf winst maakt, is er een constante stroom aan kritiek. Het Amerikaanse bedrijf neemt het niet zo nauw met privacy, faciliteert de verspreiding van nepnieuws en weet racisme en extremisme op zijn site niet te beteugelen. Tot grote ergernis van overheden die sowieso al moeite

hebben wetten te handhaven op internet.

In het geval van China of Noord-Korea zouden zij dit als iets positiefs zien. De beperkingen op de vrijheid van meningsuiting in die landen doen ons onwettelijk aan. Maar de Nederlandse overheid heeft minstens zoveel moeite te zorgen dat gebruikers de wet niet overtreden. En als ze dat doen, is het ook nog niet gezegd dat iemand te achterhalen is.

Dat wil niet zeggen dat alle bedreigers vrijuit gaan. Op 20 december werd de 'Facebook-bedreiger' van Alexander Pechtold, een 51-jarige man uit Woldendorp, veroordeeld tot vier weken celstraf. De Duitse justitie heeft Facebook laten weten dat er snel iets moet gebeuren aan het extremisme op de site, anders stellen zij het bedrijf verantwoordelijk voor de daden van gebruikers.

Daarnaast is er ook maatschappelijke kritiek. Verspreiding van nepnieuws, nieuwsberichten waarin de waarheid is verraaid of volledig ontbreekt, wordt aan Facebook toegeschreven. Het sociale medium zou daardoor een oneigenlijke invloed hebben gehad op de verkiezing van Donald Trump in Amerika. Jean-Claude Juncker, voorzitter van de Europese Commissie, stelde in een recent interview dat de EU scherp in de gaten zal houden of Facebook maatregelen neemt tegen de verspreiding van nepnieuws.

'Nep' en een drang naar perfectie

Facebook is een beerput waar je vooral niet te diep in moet duiken

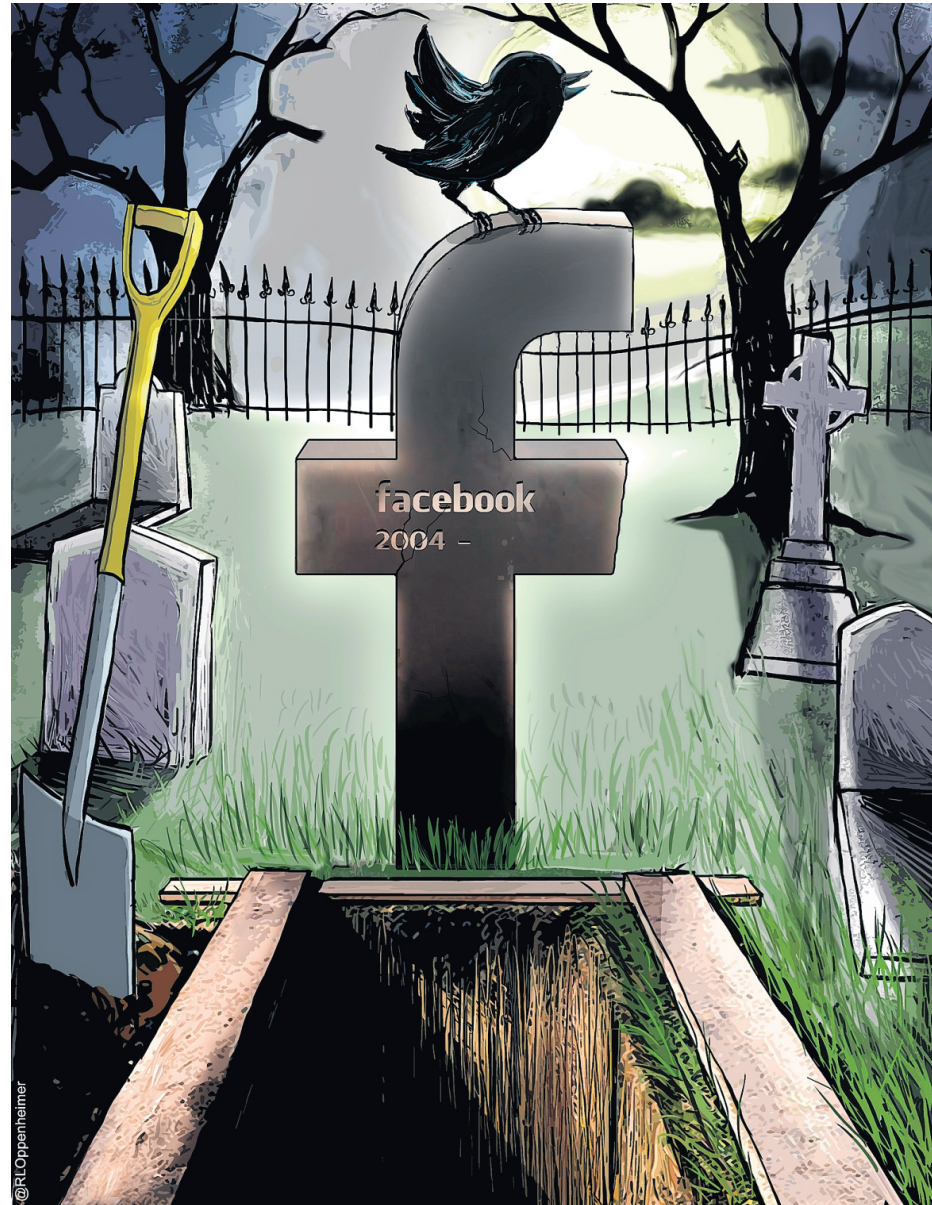
is sowieso een probleem op sociale media, meent SIRE. Het reclamecollectief startte The Good Life Agency voor sociale mediagebruikers. Daarmee kan je net een tikje sprankelender voordoen zodat je niet onder doet voor anderen. Koop er volgers bij zodat je populairder lijkt dan je bent: 10 euro. Of op de foto met een BN'er zodat je leven spannender lijkt dan het is: 249 euro. Tegen betaling kun je jezelf populairder, leuker en perfecter over laten komen dan je daadwerkelijk bent. Onwettelijk? Blijkbaar niet, want diverse mensen toonden interesse.

Het schetst een beeld van Facebook als beerput waar je vooral niet te diep in moet duiken, tenzij je geconfronteerd wilt worden met een dwangmatige vorm van schone schijn, extremisme en doodsbereidingen. En daarin schuilt voor Facebook het grootste gevaar. Het sociale medium dreigt zo'n giftige omgeving te worden dat bedrijven liever geen geld meer in advertenties steken.

Daar staat tegenover dat Facebook 1,8 miljard gebruikers heeft. De site is daardoor zo compleet als een telefoonboek. Veel mensen bladeren meerdere keren per dag door hun tijdlijn en zien de foto's, video's en berichten die vrienden, familie en bedrijven hebben geplaatst.

Dat Facebook onder druk staat is duidelijk. Maar met zulke grote aantallen gebruikers die ook nog eens dagelijks aan hun scherm gekluisterd zitten, lijkt de ondergang van Facebook nog ver weg. Het kat-en-muis spel met politie en overheden over de hele wereld zal onverminderd doorgaan. Net als de schandaaltjes rondom het bedrijf.

Jeroen van Kleef is digitaal redacteur bij Dagblad van het Noorden

Facebook, ten dode opgeschreven. ILLUSTRATIE RUBEN OPPENHEIMER

'Socials 2016', van kerndreiging tot racisme

In juli wordt Milo Yiannopoulos (@nero) permanent verbannen van Twitter na een ruzie met *Ghostbusters*-ster Leslie Jones. De medewerker van de ultra-rechtse website Breitbart had de Afro-Amerikaanse Jones racistische opmerkingen gestuurd. Yiannopoulos is een voorman van wat in Amerika alt-right heet, een containerbegrip voor racisten en trolls. Trolls zoals Yiannopoulos zetten op sociale media reacties die moeten shockeren. Daardoor hopen ze reacties uit te lokken van anderen. Tegelijkertijd werden er door diverse geestesverwanten van Yiannopoulos kwetsende nepberichten op Twitter gezet in naam van Jones. De actrice had er genoeg van en kondigde aan het medium te zullen verlaten als Twitter niet in zou grijpen. De baas van Twitter Jack Dorsey overtuigde haar om te blijven en blokkeerde Yiannopoulos' account.

In december citeert een nepbericht op de site AWDnews.com de Israëlische minister van Defensie. In het verzonnen citaat zegt hij dat Israël kernwapens zal gebruiken tegen Pakistan als het land grondtroepen in Syrië inzet. De echte Pakistaanse minister van Defensie reageerde op Twitter: 'Israël vergeet dat Pakistan ook een kernmacht is'.

De minister werd in zijn eigen land weggehoond. Een official van het ministerie van Buitenlandse zaken wordt in een Israëlische krant geciteerd: 'Het gebruik van sociale media geeft de mogelijkheid om direct en zonder na te denken te reageren. De minister heeft met niemand overlegd voor hij antwoord gaf'. De minister zou ook niet hebben hebben geverifieerd of het citaat wel echt was'.

Facebook gaat in december ook de mist in. De veiligheidscheck van het bedrijf wordt geactiveerd voor een explosie in het centrum van Bangkok. Deze check is er om bij rampen te kunnen zien of beelden in veiligheid zijn. Op Facebook werd dat het incident benoemd als 'de explosie in Bangkok'. In werkelijkheid ging het om een man die vuurwerk had gegooid naar een overheidsgebouw. Er verschenen ook oude nieuwsberichten uit 2015, toen er daadwerkelijk een explosie plaatsvond.